

**TE VOLGEN PROCEDURE BIJ DE DICHTHEIDSCONTROLE TER
GELEGENHEID VAN HET MANUEEL OPENEN VAN DE GASMETER OF BIJ
HET VASTSTELLEN VAN EEN NIET-CONFORMITEIT OP DE
GASINSTALLATIE VAN DE EINDAFNEMER**

1. DOEL

Dit document legt de procedure vast die moet gevolgd worden:

- in het kader van artikel 48 van het KB van 28 juni 1971 bij het uitvoeren van de dichtheidscontrole van een binnenleiding voor aardgas bij het manueel openen van de gasmeter;
- wanneer op enigerlei wijze wordt vastgesteld dat een binnenleiding voor aardgas niet beantwoordt aan de van kracht zijnde normen, bepalingen en richtlijnen.

2. TOEPASSINGSGEBIED

De huishoudelijke, ambachtelijke of industriële binnenleidingen voor aardgas.

3. REFERENTIES

- **KB van 28 juni 1971:** Koninklijk Besluit betreffende de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van installaties voor gasdistributie door middel van leidingen.
- **Type-reglement voor de aftakking,** het ter beschikking stellen en het afnemen van gas in de Openbare Distributie (indien van toepassing).
- **Technisch Reglement Distributie Gas** van de bevoegde regulator (indien van toepassing).
- **NBN D 51-003:** Binnenleidingen voor aardgas en plaatsing van de verbruikstoestellen – Algemene bepalingen.
- **NBN D 51-004:** Installaties voor brandbaar gas lichter dan lucht, verdeeld door leidingen – Bijzondere installaties.

4. DEFINITIES

4.1 Aansluiting

Het geheel van uitrustingen dat nodig is om de installaties van een eindafnemer met het distributienet te verbinden, bevat de dienstleiding en de meetinrichting – voorheen in KVBG-documenten, "aftakking" genoemd.

4.2 Attest

Het door de installateur af te leveren "getuigschrift af te leveren aan de aardgasdistributienetbeheerder (DNB) voor het openen van de gasmeter overeenkomstig het koninklijk besluit van 28 juni 1971"; soms ook "conformiteitsattest" genoemd.

4.3 Binnenleiding

De leiding met toebehoren van de installaties na de gasmeter.

Distributienetbeheerder (DNB)

Elke beheerder van een distributienet die is aangewezen overeenkomstig het Aardgasdecreet - voorheen in KVBG-documenten "gasverdelers" genoemd.

4.4 Eindafnemer

Elke natuurlijke of rechtspersoon die gas koopt voor eigen gebruik en is aangesloten op het distributienet of die, bij gebrek hieraan bewaarder is van deze aansluiting voor het deel dat gelegen is op het perceel dat hij in (mede)eigendom heeft of waarvan hij het gebruik of het genot heeft – voorheen in KVBG-documenten "klant" genoemd.

4.5 Gasinstallatie van de eindafnemer:

Het geheel van de binnenleiding en de erop aangesloten aardgas-verbruikstoestellen

4.6 Uitvoerder

De natuurlijke persoon of rechtspersoon die handelt in opdracht of in naam en voor rekening van de DNB om tussenkomsten – dichtheidscontroles en/of andere opdrachten binnen zijn competentie – bij de eindafnemer uit te voeren.

4.7 Verslag van tussenkomst

Het rapport opgesteld door de uitvoerder ter gelegenheid van zijn tussenkomst.

5. DICHTHEIDSCONTROLE BIJ HET MANUEEL OPENEN VAN DE GASMETER

5.1 Formaliteiten voor het openen van de gasmeter van een nieuwe installatie of gedeeltelijk nieuwe installatie

Volgende documenten worden door de uitvoerder in naam van de DNB verzameld.

5.1.1 Getuigschrift af te leveren door de installateur

De installateur dient het origineel "Getuigschrift af te leveren aan de aardgasdistributienetbeheerder (DNB) overeenkomstig het Koninklijk Besluit van 28 juni 1971", vergezeld van een installatieschema, over te maken aan de eindafnemer of eigenaar en aan de DNB

Hierin verklaart de installateur de installatie uitgevoerd te hebben volgens de geldige NBN normen.

Er wordt benadrukt dat de ondertekenaar van dergelijk getuigschrift de volledige verantwoordelijkheid draagt voor het door hem uitgevoerde deel van de binnenleiding.

Dit getuigschrift dient volledig ingevuld te zijn en een schema van de binneninstallatie te bevatten van de volledige nieuwe installatie of van de wijziging aan de bestaande installatie, dit om de verantwoordelijkheid van de installateur op ondubbelzinnige wijze vast te leggen.

5.1.2 Keuringsverslag van de binneninstallatie

De opening van de gasmeter gebeurt in één van volgende gevallen:

A De aardgasinstallateur is gehabiteerd.

De uitvoerder zal enkel een origineel attest zoals hierboven vermeld (zie § 5.1.1) – vergezeld van een installatieschema – opgesteld en afgeleverd door de gehabiteerde gasinstallateur als voldoende aanvaarden om de gasmeter te openen.

B De aardgasinstallateur is niet gehabiteerd.

De uitvoerder zal naast het origineel attest zoals hierboven vermeld (zie § 5.1.1) – vergezeld van een installatieschema – een positief controleverslag eisen van een controleorganisme geaccrediteerd voor de scope van aardgasbinneninstallaties (op kosten van de installateur of de eindafnemer). Enkel een document HAF 1001: "CONTROLEVERSLAG VAN EEN INSTALLATIE WERKEND OP AARDGAS UITGEVOERD IN HET KADER VAN HET OPENEN VAN EEN GASMETER" wordt als controleverslag aanvaard.

5.2 Maatregelen te nemen bij het manueel openen van een gasmeter

Het KB van 28.06.'71 (hoofdstuk VII – art. 48) bepaalt hierover:

"Bij de manuele opening van de gasmeter, vergewist de gasverdelers er zich van dat de binnenleiding gasdicht is voor de verdeeldruk".

De uitvoerder zal, telkens hem gevraagd wordt manueel een gasmeter te openen, vooreerst een dichtheidscontrole uitvoeren op de binnenleiding. Deze dichtheidscontrole gebeurt met aardgas. Hij mag slechts overgaan tot het manueel openen van de gasmeter wanneer hij er zeker van is dat deze gasmeter wel degelijk de installatie van de betrokken eindafnemer voedt.

5.2.1 Hij zal, voor wat betreft de te nemen maatregelen, daarbij een onderscheid maken tussen:

Het manueel openen van een nieuwe of gedeeltelijk nieuwe gasinstallatie

De uitvoerder zal het attest eisen waaruit blijkt dat de installatie beantwoordt aan de voorschriften van de overeenkomende van kracht zijnde NBN-normen, vergezeld van een schema van de verwezenlijkte installatie, of zich ervan vergewissen dat de DNB reeds over dit attest beschikt;

Indien het attest niet door een gehabiteerd installateur ondertekend is, moet het vergezeld zijn van een positief controleverslag afgeleverd door een erkend controleorganisme weerhouden door de Raad voor de Habilitatie.

5.2.2 Het manueel heropenen van de gasmeter na afsluiting omwille van een gasverlies, het uitvoeren van werken of andere tussenkomsten.

Afhankelijk van de veiligheidstoestand van de binnenleiding en de aard van de tussenkomst, zal de DNB steeds en voor alle eindafnemers de in 5.5 beschreven procedures uitvoeren.

5.3 Uitvoeren van de dichtheidscontrole

5.3.1 Dichtheidscontrole- algemeen

De gasmeterkraan mag slechts open gelaten worden indien, bij het manueel "openen" of "heropenen" van de gasmeter, de voorafgaande dichtheidscontrole dit, volgens de hierna volgende criteria, toelaat.

De gasmeter mag geopend worden indien de uitvoerder zeker is dat de betrokken gasmeter wel degelijk de installatie van de betrokken eindafnemer voedt,

5.3.2 Dichtheidscontrole door meting van het lekdebiets doorheen een debietmeter

De dichtheidscontrole wordt uitgevoerd op de verdelingsdruk.

a) De controle wordt uitgevoerd met behulp van de opgestelde gasmeter met max.debiets $Q_{\max}$ 6 m³/h (G4) en $Q_{\max}$ 10 m³/h (G6). De details van de procedure worden in gezamenlijk overleg met de plaatselijke directie van de DNB opgesteld.

De uitvoerder observeert het volume aangegeven op het telwerk gedurende minstens 10 minuten en noteert de waarde ervan.

Vóór men de dichtheidscontrole start, moet de uitvoerder nagaan of de meter kleine debieten registreert door een klein debiet te maken, bv. door middel van een brander of een gekalibreerd spuitstuk. Het losschroeven van een koppelstuk is enkel toegelaten indien het ontstane gas-luchtmengsel op een gecontroleerde wijze naar een veilige plaats kan afgevoerd worden.

b) Voor installaties gevoed door een gasmeter met maximum debiet groter dan $Q_{\max} 10 \text{ m}^3/\text{h}$ (G6) moet de uitvoerder een debietmeter gebruiken die door de DNB goedgekeurd is. Deze debietmeter kan een gasmeter $Q_{\max} 6 \text{ m}^3/\text{h}$ (G4) of een gasmeter $Q_{\max} 10 \text{ m}^3/\text{h}$ (G6), of elke andere uitrusting, geschikt voor de heersende druk, waarmee een klein debiet onder een constante druk kan gemeten worden.

De uitvoerder kijkt na of de debietmeter een lekdebet aangeeft en noteert de effectieve waarde ervan.

5.3.3 Dichtheidscontrole door meting van de drukval op een controlemanometer

Er wordt gebruik gemaakt van hetzij:

- een vloeistofmanometer
- een precisie manometer (nauwkeurigheidsklasse $\leq 1 \%$) waarvan de kleinste afgelezen eenheid 0,1 mbar of kleiner is en met een maximum schaalbereik van 1,5 maal de te meten druk.

Globaal bevat de procedure volgende stappen.

- Opvullen van de installatie op verbruiksdruk van de installatie.
- Afsluiten van de voedingsdruk en stabilisatie gedurende 10 minuten.
- Meting van de druk op de binneninstallatie gedurende 15 minuten.
- Indien de druk op het einde van de meting niet gedaald is de installatie lekdicht.

De details van de te gebruiken procedure worden in gezamenlijk overleg met de plaatselijke directie van de DNB opgesteld. Om deze controle uit te voeren dient de uitvoerder over alle elementen van de installatie te beschikken.

5.3.4 Voorschriften bij het uitvoeren van de dichtheidscontrole

De uitvoerder moet de gepaste veiligheidsmaatregelen nemen bij het afvoeren van doorblaasgas; met name de verplichting tot het degelijk verluchten van de lokalen en het verbod op aanwezigheid van vuur of het veroorzaken van een vonk zijn van toepassing.

Indien de uitvoerder bij de dichtheidscontrole de meter moet demonteren en dus ook de zegels moet verwijderen, mag hij de meter slechts opnieuw verzegelen mits toestemming van de DNB.

Wanneer voor de dichtheidscontrole van een installatie geen gebruik gemaakt werd van de opgestelde gasmeter (bv. indien men het systeem met manometer gebruikt), moet bij het in dienst stellen van de gasmeterinstallatie zijn goede werking nagegaan worden.

Indien de aansluiting een drukregelaar bevat dient de geregelde leveringsdruk en de sluitdruk van de regelaar gecontroleerd.

Bij het manueel openen van de gasmeter deelt de uitvoerder de eindafnemer mee dat de gasinstallatie in dienst mag gesteld worden nadat ze behoorlijk ontluicht werd (zie hiervoor – o.a. maatregelen in verband met het doorblaasgas); de eindafnemer kan hiervoor een beroep doen op zijn installateur.

5.4 **Manueel openen van de gasmeter van een nieuwe gasinstallatie**

De aanwezigheid van de eindafnemer of zijn afgevaardigde is verplicht.

Een nieuwe binneninstallatie wordt lekdichtbeschouwd indien er geen enkel lek gemeten wordt.

Tabel 1 - Acties bij het manueel openen van de gasmeter van een nieuwe installatie

LEKdebit	Actie
LEKdebit = 0	Gasmeterkraan mag open
LEKdebit > 0	Gasmeterkraan sluiten, verzegelen en indien mogelijk vergrendelen (*)

* Naar gelang de omstandigheden kan de buitenafsluiter worden afgesloten bij het sluiten van de gasmeter.

Verzegeling : gasmeterkraan in gesloten stand verzegelen en indien mogelijk vergrendelen; een informatiebriefje met de reden van het verzegelen wordt op de gasmeter bevestigd.

De inbreuk wordt ter plaatse vermeld op het verslag van tussenkomst van de uitvoerder; de eindafnemer of zijn afgevaardigde ontvangt een kopie en tekent voor ontvangst.

5.5 **Manueel openen van de gasmeter na een interventie "gasreuk"**

Een doeltreffende, veilig uitgevoerde controle is slechts mogelijk indien de uitvoerder toegang heeft tot de gasinstallatie, ingegrepen de gasmeter. We onderscheiden daarom drie mogelijkheden:

5.5.1 **De eindafnemer of zijn afgevaardigde is aanwezig**

Hij volgt de in tabel 2 opgenomen acties.

Tabel 2 - Acties bij interventie "gasreuk"

LEKdebit	Actie indien de eindafnemer of zijn afgevaardigde aanwezig is
LEKdebit ≤ 1 l/10 min.	Gasmeterkraan mag open blijven
LEKdebit > 1 l/10 min. en ≤ 2 l/10 min.	Gasmeterkraan mag open blijven mits de eindafnemer of zijn afgevaardigde er zich toe verbindt de herstelling zo vlug mogelijk te laten uitvoeren.
LEKdebit > 2 l/10 min	Gasmeterkraan sluiten, verzegelen en indien mogelijk vergrendelen (*)

* Naar gelang de omstandigheden kan de buitenafsluiter worden afgesloten bij het sluiten van de gasmeter.

Verzegeling : gasmeterkraan verzegelen in gesloten stand en indien mogelijk vergrendelen. Een informatiebriefje met de reden van het verzegelen wordt op de gasmeter bevestigd.

De eindafnemer of zijn afgevaardigde ontvangt een kopie van het door de uitvoerder opgestelde verslag van tussenkomst waarin duidelijk wordt vermeld welke maatregelen de eindafnemer moet nemen en tekent voor akkoord.

5.5.2 Zowel de eindafnemer als zijn afgevaardigde zijn afwezig

De gasmeterkraan wordt in gesloten stand geplaatst, zo nodig verzegeld en indien mogelijk vergrendeld

Een informatiebriefje met de reden van het sluiten of verzegelen wordt op de gasmeter bevestigd.

Tabel 3 - Acties bij interventie "gasreuk"

LEKdebiet	Actie indien de eindafnemer of zijn afgevaardigde aanwezig is
LEKdebiet ≤ 1 l/10 min.	Gasmeterkraan sluiten
LEKdebiet >1 l/10 min.	Gasmeterkraan sluiten, verzegelen en indien mogelijk vergrendelen (*)

* Naar gelang de omstandigheden kan de buitenafsluiter worden afgesloten bij het sluiten van de gasmeter.

Verzegeling : gasmeterkraan verzegelen in gesloten stand en indien mogelijk vergrendelen. Een informatiebriefje met de reden van het verzegelen wordt op de gasmeter bevestigd.

5.5.3 De uitvoerder heeft geen toegang tot de gasmeter en ook niet tot alle zichtbare delen van de gasinstallatie

De gastoevoer naar de woning wordt onderbroken.

De uitvoerder laat een bericht achter met de vermelding "verwittig onmiddellijk uw DNB"

5.6 Manueel openen van de gasmeter van een gedeeltelijk nieuwe installatie

Het nieuwe gedeelte van de installatie wordt als gasdicht beschouwd wanneer geen lekdebiet wordt waargenomen.(zie § 5.3) Het is enkel mogelijk om de dichtheid van het nieuwe gedeelte te meten indien er een kraan staat tussen het bestaande en het nieuwe deel.

De dichtheid van de volledige installatie (bestaand + nieuw deel) dient te voldoen aan § 5.5

5.7 Manueel openen van een afgesloten gasmeter op een bestaande installatie

De eindafnemer of zijn afgevaardigde moet aanwezig zijn.

De uitvoerder volgt de procedure beschreven onder 5.5

5.8 Manueel openen van de gasmeter na uitvoering van werken door de DNB waarbij lucht in de installatie is gekomen

De werken zijn uitgevoerd door de DNB zelf of een competente onderaannemer.

We onderscheiden twee mogelijkheden:

5.8.1 De eindafnemer of zijn afgevaardigde is aanwezig

De uitvoerder volgt de in § 5.5.1 opgenomen acties.

5.8.2 Zowel de eindafnemer als zijn afgevaardigde zijn afwezig

De uitvoerder volgt de in § 5.5.2 opgenomen acties.

6. PROCEDURE BIJ HET VASTSTELLEN VAN EEN NIET- CONFORMITEIT OP DE GASINSTALLATIE VAN DE EINDAFNEMER

6.1 Algemeen

De te nemen maatregelen hebben tot doel de veiligheid van personen en goederen, voor zover het veiligheidsaspecten van de binnenleiding betreft, niet in het gedrang te brengen, rekening houdend met de geldende wettelijke normen, bepalingen en richtlijnen.

De eindafnemer is verantwoordelijk voor de gasinstallatie die hij in (mede)eigendom heeft of waarover hij het gebruik- of genotrecht heeft; desgevallend moet hij hiertoe de eindverantwoordelijken (eigenaar, beheerder, aannemer) aanspreken en in vrijwaring roepen.

De uitvoerder heeft noch de bevoegdheid, noch de plicht om de "conformiteit van de binneninstallatie" te controleren.

Indien de uitvoerder duidelijke inbreuken tegen de normen, bepalingen en richtlijnen vaststelt, dan heeft hij de plicht dit aan de gebruiker van de installatie kenbaar te maken en de gepaste maatregelen te nemen.

Onder het nemen van de gepaste maatregelen verstaat men het sluiten en verzegelen van de stopkraan van het betrokken verbruikstoestel of het sluiten, verzegelen en indien mogelijk vergrendelen van de gasmeterkraan, daarbij kan men een volle voeg bij de gasmeter plaatsen. Naargelang de omstandigheden wordt de buitenafsluiter gesloten bij het sluiten van de gasmeter.

6.2 Procedure te volgen bij een niet-conforme gasinstallatie van de eindafnemer

6.2.1 Niveau van de inbreuk

Uit het oogpunt van de veiligheid onderscheiden we 2 niveaus van inbreuken op de conformiteit van de gasinstallatie van de eindafnemer:

Niveau 1 inbreuk die geen onmiddellijk risico inhoudt maar die in de toekomst of onder bepaalde omstandigheden een risico kan worden (latent risico);

Niveau 2 inbreuk die een onmiddellijk risico inhoudt.

6.2.2 Procedure

Afhankelijk van het niveau van de inbreuk worden de volgende maatregelen genomen:

Niveau 1 bij een inbreuk op:

- ☐ de installatie van een verbruikstoestel of het verbruikstoestel zelf:
 - ▶ stopkraan van het toestel niet sluiten en niet verzegelen;
 - ▶ gasmeterkraan niet sluiten;
 - ▶ klever of kaartje "GEVAAR" op het toestel aanbrengen;
- ☐ de leidingen en toebehoren:
 - ▶ gasmeterkraan niet sluiten;

de inbreuk wordt ter plaatse vermeld op het verslag van tussenkomst van de uitvoerder; de eindafnemer of zijn afgevaardigde ontvangt een kopie en tekent voor ontvangst.

Niveau 2 bij een inbreuk op:

- ☐ de installatie van een verbruikstoestel of de luchttoevoer of de afvoer van de verbrandingsproducten of het verbruikstoestel zelf:
 - ▶ stopkraan van het betrokken toestel in gesloten stand verzegelen;
 - ▶ gasmeterkraan niet sluiten;
 - ▶ klever of kaartje "GEVAAR" op het toestel aanbrengen;
- ☐ de leidingen en toebehoren:
 - ▶ gasmeterkraan sluiten, verzegelen en indien mogelijk vergrendelen;
- een informatiebriefje met de aard van de niet-conformiteit wordt op de verzegelde gasmeter of aan het verzegelde verbruikstoestel bevestigd;
- de inbreuk wordt ter plaatse vermeld op het verslag van tussenkomst van de uitvoerder; de eindafnemer of zijn afgevaardigde ontvangt een kopie en tekent voor ontvangst;

6.3 Aard van de inbreuken

Enkele voorbeelden van "aantoonbare" inbreuken (niet limitatieve lijst):

- gebrek aan verluchting van de lokalen waarin de gasmeter en de aansluiting zijn geplaatst;
- gebrek aan de gasleiding tussen de gasmeter en de stopkraan van een verbruikstoestel;
- defecte, foutief geplaatste of ontbrekende stopkraan vóór het verbruikstoestel;
- foutieve aansluitleiding tussen de stopkraan en het verbruikstoestel;
- de luchttoevoer naar het lokaal waarin het verbruikstoestel is opgesteld ontbreekt of is niet in orde;
- de rookgasafvoer van het verbruikstoestel is niet in orde;

6.4 Bijzondere richtlijnen indien de inbreuk vastgesteld wordt door een persoon die niet handelt in opdracht van de DNB

Van elke persoon die een niet-conformiteit of ondichtheid vaststelt en geacht wordt op de hoogte te zijn van de mogelijke gevaren die hieraan verbonden zijn – bv. aardgasinstallateur, controleorganisme – wordt verwacht dat hij deze inbreuk meldt aan de distributienetbeheerder.

Indien de inbreuk onmiddellijk gevaar inhoudt, wordt verwacht dat hij de nodige schikkingen neemt om de toestand veilig te stellen en dat hij de distributienetbeheerder en de eindafnemer hiervan onmiddellijk op de hoogte stelt.

De distributienetbeheerder zal de procedure volgen beschreven in dit document.

oo0oo